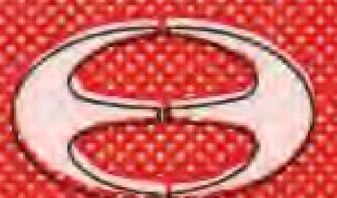
Tweemaandelijks tijdschrift
22ste jaargang, 1991/6 (132)
november-december

Horizon taal

ISSN 0772-540 X Afgiftekantoor: ANTWERPEN X

Te lezen in Horizontaal 1991/6

Horizontaal - Tweemaandelijks tijdschrift, uitgegeven door de Vlaamse Esperantobond v.z.w. 22ste jaargang. Horizontaal is de voortzetting van *Esperanto Panorama*.

Redactie en administratie (België)**:** Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen, tlf. 03/234 34 00; (Nederland): Esperanto-Centrum Nederland, Riouwstraat 172, 2585 HW Den Haag.
Abonnementen: Gewoon abonnement: 400 fr. in België, 22 gld in Nederland; vijfjarig abonnement: 1600 fr. of 88 gld; levenslang abonnement: 10 000 fr. of 550 gld.
Advertenties: Inlassingen op formaat 1/1, 1/2 en 1/3: voor een gedetailleerde prijs dient men het Esperantocentrum te Antwerpen te raadplegen. Kleine advertenties op kolombreedte, zonder kader 15 fr. (voor België + 19 % BTW) of 0,90 gld per woord.
Rekeningen: Voor België 402-5510531-55 t.n.v. Vlaamse Esperantobond, Antwerpen. Voor Nederland: postgiro rek.: 3583975 t.n.v. Esperanto-Centrum Nederland, Den Haag.
Redacteurs: Paul Peeraerts en Guido Van Damme.
Medewerkers: C. Declerck, P. De Smedt, I. Durwael, A. Humet, J.P. VandenDaele.
Verantwoordelijke uitgever: Paul Peeraerts, Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen.
Horizontaal verschijnt de eerste van iedere oneven maand.
Bijvoegsels bij Horizontaal worden slechts toegestaan als ze keurig gedrukt zijn en in onberispelijk Nederlands of Esperanto zijn opgesteld. De kosten veroorzaakt door het bijvoegen van het drukwerk worden gefactureerd.
Teksten voor publicatie moeten op de redactie toekomen uiterlijk op de 1ste van de even maand. De redactie houdt zich het recht voor ingezonden teksten, advertenties of bijvoegsels te weigeren of aan te passen. In geval van discussie beslist het Bestuur van de Vlaamse Esperantobond.
Overname van artikels is vrij, mits de bron wordt vermeld en op voorwaarde dat een presentexemplaar aan de redactie wordt gezonden.

... door velen gediend. Zo kunnen we onze beweging en ons blad karakteriseren. Alleen zo ook kunnen beiden in leven blijven.

De beweging wordt gediend, gedragen door talloze vrijwilligers die als groepsverantwoordelijke, bestuurslid, cursusleider of actieve medewerker zich inzetten om van geplande activiteiten een succes te maken. Meestal is dat geen gemakkelijke opdracht, de resultaten en het succes staan zelden in verhouding tot de geleverde inspanning en de inzet en dikwijls ook krijg je achteraf... stank voor dank. Dat houdt de meesten echter niet tegen om toch voort te doen. Bij die mensen kan je ook terecht als je informatie over Esperanto wil krijgen. Hun adressen vind je op de pagina's 17 tot 22 van dit nummer.

Gediend wordt ook ons blad door talrijke personen die stukjes insturen. Wanneer je dit nummer doorbladert zal je merken dat heel wat artikeltjes ditmaal niet ondertekend zijn met de lettertjes gvd (wat een lezer daar ook over moge denken) maar met een heuse naam... en die namen zijn geen vindingen van gvd maar horen toe aan echte mensen die hun ervaringen of wetenswaardigheden op papier zetten en naar de redactie stuurden. Ik vind dat een erg positieve en prettige evolutie. Hopen maar dat het zo blijft. Vanaf de volgende jaargang steken we alle ingezonden stukken die gepubliceerd worden, in een grote pot, en met Sinterklaas trekken we er een Zwarte Piet uit. Die krijgt dan een geschenkje toegestuurd.

Gediend... werd de beweging ook, door mensen die oud worden en dan uiteindelijk het moede hoofd neerleggen, zonder evenwel hun overtuiging op te geven. Aan hen zijn we een herinnering verschuldigd. Gerard Debrouwere, aan wie de rubriek AANGEZICHT is gewijd, is zo'n figuur. Als grondlegger van de Vlaamse Esperantobeweging verdient hij een oprechte en waardige eerbetuiging. Hij ruste in vrede, maar dat zijn inzet en overtuigingskracht mag doorbloeien in alle Vlaamse samideanoj. *Dat zijn we hem verschuldigd. Dat is ook de enige manier om te tonen dat woorden uit gemeend medeleven gesproken, geen dode letter blijven.*

gvd

Het Nederlands in Vlaanderen en... Wallonië

Het zou onjuist zijn te beweren dat Vlamingen sinds ze hun ontvoogdingsstrijd begonnen, weinig hebben bijgeleerd. Ongetwijfeld is het algemene taalkennispeil van de bevolking sterk toegenomen. Ikzelf kan talrijke voorbeelden noemen van onjuiste woorden die ik vroeger vrij algemeen gebruikte, maar die nu vrijwel volledig in onbruik zijn geraakt: kazak (boekentas), velo (fiets), turnevies (schroevendraaier), chambrang (deurlijst) of voor Antwerpenaren... den baseng (van Frans: bassin, de haven of de dokken).

Ongetwijfeld zit de schoolopleiding daar voor iets tussen. Maar ook het feit dat de hele leefwereld, van onder tot boven, vernederlandst is, dat er een Vlaamse intelligentsia bestaat, heeft ertoe bijgedragen dat de taal van de Vlamingen zich heeft ontwikkeld van het niveau van de auteur die zijn volk leerde lezen (de van Franse ouders afstammende Conscience wiens Nederlands niet zo vlekkeloos was) tot een taal die tegenwoordig voor zichzelf wil opkomen. Sommige gebruikers van die taal willen zelfs tegen de (Noord)nederlandse norm ingaan en een eigen weg bewandelen. Enkelen willen zelfs doen geloven dat het Nederlands in Vlaanderen een aparte taal zou zijn, zuster, misschien tweelingzuster, maar zeker geen kind, laat staan bastaard, van het Nederlands in het Noorden.

Met de toenemende politieke onafhankelijkheid van Vlaanderen van en tegenover de Waalse Franstaligen, komt er ook een grotere aandacht voor een verzorgde taal bij de overheid. Dat hier echter nog lang „het einde van de tunnel" niet is bereikt, kan je afleiden uit krantekoppen als: Overheid krijgt onvoldoende voor taal (*De Morgen*, 10/12/1990) of „Vlaamse Raad moet beter Nederlands spreken" (*De Morgen*, 16/3/1991).

Vooral de voorzitter van de Vlaamse Raad, Louis Van Velthoven, zet de puntjes op de i. Hij vindt dat Vlamingen moeten afstappen van een soort Nederfrans, een taalvariant die ontstaan is tijdens de tweetaligheidsperiode van België. Vaak kwam het er bij de vertaling uit het Frans op neer dat men aan het Franse woord Nederlandse grammaticale kenmerken toekende. Een bekend voorbeeld is het woord negotiëren dat via minister Claes de hele Vlaamse politieke wereld heeft aangestoken en doordrongen.

In *Le Soir* (16.3.1991) schijnen Franstaligen zich ongerust te maken over deze stellingname, alsof hun positie ermee zou worden aangevallen. Die ongerustheid blijkt uit de kop *Purifier le flamand de toute trace francophone* (Het Nederlands zuiveren van elk spoortje van Franstaligheid) of uit de opmerking dat Franstaligen nu gewaarschuwd zijn. Toch is de auteur fair: hij besluit immers met de woorden: *Après tout, les Français aussi font la chasse aux anglicismes.* (Maar ook de Fransen maken jacht op anglicismen!)

Dat Van Velthoven echt geen muggezifter is, en dat er in Vlaanderen echt nog wel wat werk aan de winkel is, kunnen we illustreren met een aantal recente voorbeelden. Bij de val van de regering Martens 8,5 of 9, hoorde ik twee interviews op de TV: een met een Nederlandstalig, de ander met een Franstalig politicus, maar allebei in het Nederlands. De Nederlandstalige zei: wij waren akkoord... (een in Vlaanderen zeer

vaak voorkomend gallicisme), de Franstalige gebruikte (het correcte): we gingen akkoord... Onbelangrijk? De Zuidnederlandse variant? Wie opmerkingen maakt als „Stuntelig" (*De Morgen*, 14/12/1989) over het taalgebruik van Franstaligen wanneer die Nederlands spreken (het betrof hier Anne-Marie Lizin van Charleroi), mag van zijn eigen Nederlandstalige vertegenwoordigers vragen dat zij correct spreken.
Maar goed... dat is politiek. Wie iets wil veranderen moet bij de jeugd beginnen. Omdat ik woensdagmiddag thuis ben, luister ik geregeld naar het kinderprogramma *Kattekwaad*. In het programma is er ook telkens een telefoonspelletje waarbij kinderen een boekenbon, en T-shirt of... een „farde" kunnen winnen. Spijtig, ik dacht dat (ring)map al lang ingeburgerd was.
Ook de allerkleinsten ontsnappen niet. Het kindertekenfilm-programma met de lieve hond, Samson, is best wel leuk. Op zekere zondag kwam „de burgemeester" bij Gert, het baasje van Samson, op bezoek. Gert wilde naar *het* voetbal, de burgemeester zou naar *de* voetbal gaan kijken. Doodjammer, dat kinderen reeds op die leeftijd moeten gaan uitmaken welke uitdrukking de juiste is (in beide gevallen ging het immers wel degelijk over het spel) en dat terwijl een beetje aandacht vanwege de script-schrijver zulke missers zou kunnen voorkomen.
Maar och, taal en taalbeheersing en taalzuivering en taaleigenheid... wie tilt daar nu aan. In ieder geval niet de reclamejongens. Dat kan je wel horen tijdens de reclamespotjes die op de BRT hun intrede hebben gedaan. Naast echte fouten hoorde ik onlangs dat een herfst-weekend in een sub-tropisch recreatiecentrum echt niet meer kan: dat moet nu met een *internationale term* benoemd worden: neem een *shortbreak*! Of het Nederlands het jaar 2000 haalt? We hebben heel wat materiaal in onze mappen steken om daarover in ons volgend nummer een boom op te zetten.

TAALGUERRILLA

De taalvlekken die in ons artikel besproken worden hebben een zeer specifiek karakter. Vaak zijn het gallicismen (geen afleiding van Mark Galle, bekend Vlaams radio-taalzuiveraar) die echter zozeer in de taal zijn ingeburgerd en geïntegreerd, dat de spreker zich gewoonweg niet bewust is dat hij een fout maakt. Horizontaal *maakt zich wellicht ook af en toe schuldig aan uitdrukkingen waarvan onze Nederlandse lezers zeggen: dat zeggen wij niet zo, dat is sappig Vlaams... en die misschien echt verkeerd zijn.*
We zouden kunnen zeggen dat het gallicisme een guerrilla-oorlog voert. Het is overal ondergronds aanwezig en slaat toe op de meest ongewenste en onaangenaamste ogenblikken. Het zal ongetwijfeld nog generaties duren vooraleer al die vlekken uit de taal zijn gebannen, of, wie weet, er algemeen in aanvaard zijn.

Wie kaatst...

Geachte Horizontaal-redactie,

Krijgen jullie soms te weinig reacties op de artikelen in jullie blad? Een knettergoed blad overigens? Met een kop koffie bij de hand dacht ik de laatste keer (juli 1991) eens lekker jullie blad te lezen. En daarin trof ik het artikel over het Songfestival aan. Met veel van de daarin besproken zaken ben ik het eens... maar ik beticht jullie van vals spel (!) wat de laatste alinea op pagina 15 betreft. Mijn eerste reactie was er een van: „wat een smerige rotopmerking van jullie".
Dat laatste hadden jullie er niet bij moeten zetten. Ten eerste haakt Nederland niet af uit teleurstelling (net of jullie altijd zulke ongekend grote successen kennen) en ten tweede doet Nederland al jaren niet mee als op zaterdag 4 mei de doden van de Tweede Wereldoorlog herdacht worden (en terecht!) en op 5 mei de Bevrijding van ons land wordt gevierd. (...)
Als inwoners van een Europees land, dat zo vaak in zijn geschiedenis overrompeld is door andere volkeren, zouden jullie beter moeten weten.
Als Nederland al afhaakt door te weinig punten te ontvangen is dat, omdat de Belgische jury van het Songfestival zelden of nooit punten aan de Nederlandse inzenders geeft. Zogenaamd is dat, omdat Nederland zulke slechte liedjes ten gehore brengt. (...)
Esperanto leidt tot verbroedering. Zeker. Dit artikel lijdt aan iets anders: gebrek aan gevoel voor verhoudingen. Nee, Vlamingen, dit had ik van jullie niet verwacht. Volgende keer een beetje beter nadenken graag! En goed informeren.

Hans Schutijser, Vlissingen

N.v.d.R.: *Dank je wel voor de reactie. Het doet altijd plezier om te merken dat een tijdschrift gelezen wordt, ook al is men het er niet altijd mee eens. Zo merk je als redacteur ook dat de boodschap niet altijd 100 % overkomt. Het was in ieder geval niet onze bedoeling Nederland wat dan ook te verwijten. Ieder land staat het vrij aan zulke manifestaties mee te doen of ervan af te zien, wat ook hun motivatie is.*
Toch illustreert deze reactie ook aardig wat we bedoelden: Immers waarom zou Vlaanderen een Nederlandse inzending speciaal positief moeten waarderen? (Tussen haakjes, Vlamingen maken de Nederlanders precies hetzelfde verwijt: wij krijgen ook nooit punten van jullie. Is er mooier bewijs van een vooroordeel?) Maar daar ging het inderdaad om, er zijn culturen die dichter bij elkaar liggen dan andere en uit de resultaten van het Songfestival bleek vooral de hechtheid van de cultuur van de landen rond de Middellandse Zee. Dat die elkaar positief appreciëren - ook al komt hun stijl ons oubollig over - is iets waar we mee zullen moeten leren leven. Echte kwaliteit wordt echter niet door massamedia gemaakt. Die moet ieder voor zich maar leren beoordelen.

Wie in november of december zijn gading niet vindt, die is pas echt veeleisend. Op 9 en 10 november kan je kiezen uit een ruim aanbod van activiteiten: ben je jong en wil je wat, vooral je actief inzetten in de jongerenbeweging, dan kan je naar het FLEJA-weekend in Eeklo, of je kan naar Postdam (D) trekken. Anderen kunnen deelnemen aan het Faulhaber-weekend in Bennekom. Voor de cultuurminnaars is er het Pariza Festivalo met een ruim aanbod van toneel, dans, muziek enz...

December is een echte feestmaand: *La Progreso* (Gent) bijt de spits af met zijn Zamenhoffeest op 8 december. Hun speciale gast is de Poolse zanger Georgo Handzlik. Daarna volgt *La Verda Stelo* (Antwerpen) (13 dec.). Op 15 december nationaal Zamenhoffeest in Brussel. De meeste clubs hebben ook aangepaste programma's die geleidelijk uitlopen in Kerst- en Nieuwjaarsfeesten.

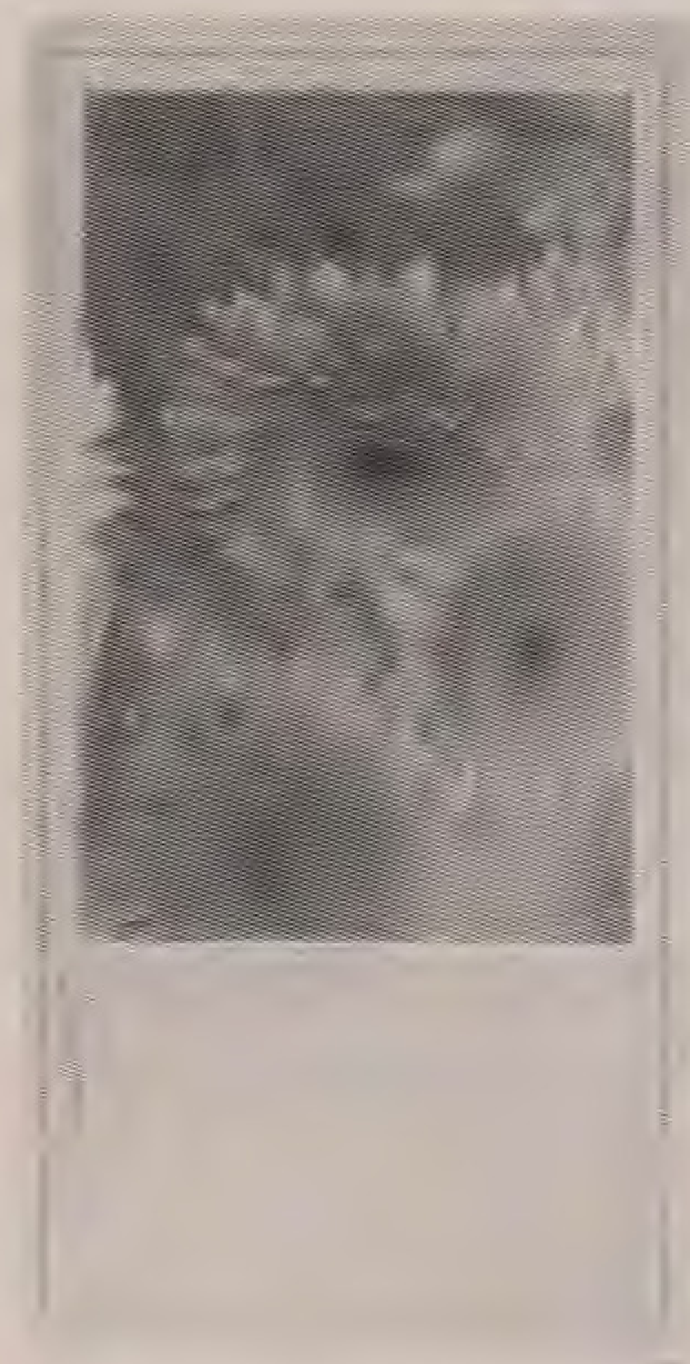
Traditioneel het jaar gaan uitwuiven en inswingen kan je op het IS (voor jongeren) te Cuxhaven (D) of op het IF (voor al wat ouderen en gezinnen) te Kassel (D), of voor wie het verder zoekt, in de Poolse bergen (info: G. Mirkiewicz, ul Hubska 119/34, PL-50-501 Wroclaw).

De Taizé-gemeenschap organiseert een samenkomst in Budapest. R. Pflüger (Jakob-Trumpfheller-Str. 6, D-W-6800 Mannheim) roept op om als esperantisten in groep daaraan deel te nemen. Een ander buitenbeentje is het 2de Afrikaans Esperantocongres (info bij UEA).

We kregen reeds informatie over tal van geplande evenementen in 1992: van 30 mei tot 10 juni, 1ste Europees Esperanto-congres te Verona (info: EEU, Vicolo Ghiacciaja 3, I-37100 Verona); van 17 tot 21 juni, 91ste Katolieke-Duitse dagen (info: Lammstrasse 16, D-W-7500 Karlsruhe); van 8 tot 14 augustus, 32ste Esperanto-Zomercursussen te Barlaston, GB (info: D. Tatton, Wedgwood Memorial College, Barlaston, Stoke-on-Trent, ST12 9DC, Groot Brittannië). Ook PSI van 13 tot 20 april te Bad-Neuenahr (Ahrweiler) - speciaal voor gezinnen - niet vergeten en tijdig inschrijven! (Info: W. Bohr, Johannes Kirschwengstr. 11, D-W-5483 Bad-Neuenahr.)

Uw eigen, gepersonaliseerde wens in het Esperanto

Wenskaarten voor Kerstmis en Nieuwjaar

Ter gelegenheid van Kerstmis en Nieuwjaar biedt de Vlaamse Esperantobond aan zijn leden een speciale mogelijkheid. Zend uw Kerst– en Nieuwjaarswensen aan uw vrienden in binnen– en buitenland met de Esperanto–wenskaarten uit onze boekendienst.

De kaarten met diverse bloemmotieven kosten 40,– fr. (kaart, inlegblad en omslag). Uw eigen gepersonaliseerde wens gratis vanaf een bestelling van minimum 25 kaarten.

Bestellen: telefonisch 03/234 34 00 of per brief.

Eresaluut aan een grondlegger

Gerard Debrouwere (1901-1991)

Gerard Debrouwere werd esperantist in 1924 door zelfstudie. Meteen werd hij een onvermoeibaar propagandist. Drie jaar later reeds werd er al een groep opgericht. Daarvan was hij onafgebroken voorzitter tot hij op hoge leeftijd de leiding overgaf aan jongeren. Hij kreeg toen de ruim verdiende titel van erevoorzitter.
Gedurende al die jaren is hij tevens een gemotiveerd lesgever geweest. Zijn realiteitszin deed hem inzien dat de integratie van cursisten in de werking van de beweging vrij moeizaam en traag verloopt en een betrekkelijk lange „stage" in het gebruik van de taal vereist. Daarom stelde hij zelf een basiswoordenboekje samen dat ruim werd verspreid. Vooral in de late jaren 20 en de 30er jaren waren er zeer veel lessen met een grote opkomst. In die tijd was er in alle landen ook een sterke pacifistische beweging merkbaar. Men geloofde dat, door druk op de regeringen, men het doel van de toenmalige Volkenbond (voorloper van de UNO) kon bereiken: ontwapening, en dus geen oorlog meer. De Esperantobeweging speelde op die trend in. Zo kan het samengaan van die twee bewegingen, niet organisatorisch maar wel ideologisch, worden verklaard.
In België speelde zich in die dagen ook een bittere strijd af: de eis tot gelijkberechtiging van het „Vlaams" en Vlaanderen. Toen die gelijkheid er, ondanks beloften, niet kwam, ontstonden er in de jaren 20 in zowat alle verenigingen naast de Belgische bonden, ook Vlaamse bonden. De Esperantobeweging ontsnapte niet aan die evolutie: in 1930 werd de *Flandra Ligo Esperantista* opgericht.
Debrouwere nam onmiddellijk een zeer actieve rol in de nieuwe organisatie op zich: hij werd eerst secretaris, nadien voorzitter. Op 21 september '30 stichtte hij samen met mevrouw Terrijn uit Gent het *Flandra Esperanto-Instituto*. Het had als taak de boekenverkoop te verzekeren en te zorgen voor het ontwikkelen en verspreiden van propagandamateriaal. Hij was er beheerder van.
Twee jaar later organiseerde hij het 3de Vlaams Esperantocongres in Kortrijk. Meer dan 200 deelnemers kwamen op dit evenement af. Tijdens de officiële ontvangst op het stadhuis beloofde het stadsbestuur de toeristische brochure in het Esperanto uit te geven. Het is niet moeilijk te raden dat Debrouwere de vertaling ervan op zich nam. Ook de bijdrage over de beginperiode van de Vlaamse bond in de *Enciklopedio* ('33) is van zijn hand.
Ik herinner me nog onze eerste kennismaking op het 5de Vlaams Esperantocongres te Oostende in 1934, onder de toenmalige, onvergetelijke voorzitter, Leo Caloens uit Aalst. Ik kwam echt in de ban van deze twee figuren. Uit hun houding sprak strijdlust en in hun ogen brandde het vuur van de overtuiging.

Een anecdote misschien om dat bij Debrouwere te typeren: Debrouwere was lid van een beroepsorganisatie in Kortrijk. In het ledenblad van die organisatie verscheen een artikel dat zich nogal laatdunkend uitliet over het Esperanto. Onmiddellijk stuurde Debrouwere een vlammende brief waarmee hij meteen zijn ontslag uit de organisatie indiende. Diezelfde strijdlust manifesteerde zich ook toen *Flandra Ligo* het statuut van landelijke organisatie bij UEA opeiste.

Uiteraard werd hij daarin tegengewerkt door de *Belga Ligo* en diens voorzitter Frans Schoofs. Het hoogtepunt van die strijd was de verspreiding van een traktaat onder de deelnemers van het 24ste Wereldcongres te Parijs in 1932. Dit gebeurde tijdens de openingszitting in het grote amfitheater van de Sorbonne. Geheel in de geest van de toenmalige Vlaamse Esperantobeweging werd het congres niet alleen begroet in naam van de Vlaamse Esperantisten, maar ook in naam van de 200000 IJzerbedevaarders op wier monument de leuze staat: „Nooit meer oorlog!"

Uiteindelijk werd het pleit beslecht in het voordeel van de *Flandra Ligo*. Hij kreeg het statuut van landelijke vereniging en Debrouwere werd de eerste afgevaardigde (*ĉefdelegito*).

Na de Tweede Wereldoorlog kwam er opnieuw toenadering tussen de Vlaamse en de Belgische bond. Dat resulteerde in 1962 in een hereniging. Ook in de nieuwe Belgische bond bekleedde Debrouwere een leidende functie. Die bond was echter een kort leven beschoren. Na 13 jaar, en gedeeltelijk onder druk van sociale en politieke verschuivingen in België zelf, wensten Walen en Vlamingen een meer autonome vleugel binnen een overkoepelende *Belga Esperanto-Federacio* (BEF). Opnieuw was de Brouwere een belangrijke drijvende kracht bij het oprichten van de nieuwe *Flandra Esperanto-Ligo* (FEL).

Toch zou het verkeerd zijn te menen dat Debrouwere alleen op organisatorisch vlak actief was. Ook de cultuur genoot zijn belangstelling. We vermeldden reeds zijn bijdrage voor de *Enciklopedio*. Hij werd ook administrateur van *Heroldo de Esperanto* dat in die periode werd omgevormd tot een uitgave-vereniging.

Zijn laatste levensjaren zijn gekenmerkt door verdriet en lijden: de dood van zijn echtgenote en esperantiste, en zijn eigen slepende ziekte. Noodgedwongen beperkte zijn activiteit zich tot een zeer ruime financiële ondersteuning van de beweging. Hij was een succesvol zakenman maar heeft door zijn succes zijn ideaal niet uit het oog verloren.

Tijdens zijn lange loopbaan verzamelde hij heel wat documentatie. Zij maakt nu deel uit van het beroemde Cesar Van Biervliet-Fonds van de Kortrijkse Stadsbibliotheek.

Beroemde figuren krijgen vaak een kenmerkende bijnaam. Het zou passend zijn Debrouwere „Gerard de Strijdvaardige" te noemen. Voor ouderen blijft hij ongetwijfeld een onvergetelijke figuur. Jongeren moeten weten dat hij een fakkeldrager van het Esperanto was, een voortrekker en bouwer van de voortreffelijke vereninging die de *Flandra Ligo* was en is.

F.R.

De Vlaamse Esperantobond biedt aan de familie van de overlevende zijn gevoelens van medeleven aan.

Met scouts op kamp.

Soms is het moeilijk jongeren te bereiken en te betrekken in het Esperantogebeuren. Er is wel FLEJA, de jongerenorganisatie, maar door de zeer brede geografische spreiding, zijn leden daarvan meestal enkelingen, buiten hun „normale" vriendenkring. Dat hoeft echt niet zo te zijn. Esperanto kan gemakkelijk geïtegreerd worden in de gewone leefwereld van jongeren, bijvoorbeeld dank zij de jeugdbeweging. Dat er dan speciale mogelijkheden opengaan, kan je lezen in volgend verslag van een 16jarige scout.

Jen estas raporto pri la internacia skolta tendaro en Pollando, kiu estis organizita de SEL (Skolta Esperanto-Ligo). Ĝi estis tendaro al kiu geskoltoj el diversaj landoj kunvenis por lerni kaj uzi Esperanton. La 29an de junio ni (t.e. 2 plenkreskuloj, 3 junuloj, 2 de 16 kaj 1 de 17 jaroj, kaj unu hundo) el Belgio ekveturis en aŭto al Pollando. Dum la vojaĝo ni tranoktis en Zlodniki (proksime al la Pola-Germana limo) kaj en Krakovo ĉe 2 familioj, membroj de Pasporta Servo. Pasporta Servo *estas organizaĵo per kiu esperantistoj povas loĝi ĉe aliaj esperantistoj en la tuta mondo.*
La unuan de julio ni alvenis al la tendaro, kiu okazis en la suda parto de Bielsko-Biala. Kvardek tri geskoltoj el Pollando, Finnlando, Belgio, Ĉeĥo-Slovakio kaj Germanio partoprenis al tiu tendaro. La plej multaj geskoltoj ne jam parolis Esperanton, sed estis kelkaj progresantoj kiuj povis multe konversacii. (Paroli estas bona ekzerco se vi antaŭe nur korespondis en Esperanto.) Georgo Handzlik, muzikisto de Bielsko, kaj Anna Ritamäki el Finnlando organizis kursojn por la du grupoj. Ni lernis Esperanton per praktikaj aplikadoj: ludoj, konkursoj, konversacioj inter geamikoj kaj kun la skoltestroj.
Estis multe da vario en la programo. Ni promenis en la montaro. Ni faris postenludon por kiu ni serĉis diversajn postenojn en la arbaro kie ni devis plenumi kelkajn taskojn. Ni organizis kvizon, faris lertecludojn, eĉ iris al diskoteko... Ĉiujn vesperojn ni faris kampadejan fajron dum kiu ni kantis multajn esperantajn kantojn, akompanite per gitaro kaj ni rakontis pri niaj patrujoj. Laŭ la programo estis ankaŭ vizito al interesaj urboj en la ĉirkaŭaĵo: Bielsko-Biala, Krakovo (la eksa ĉefurbo), Ĉestoĥova (la religia centro de Pollando) kaj Auschwitz.
Je la fino de la tendaro ĉiuj, kiuj faris streĉeton, povis jam iomete paroli Esperante kaj ĉiuj partoprenantoj bone amuziĝis kaj ekkonis multajn geamikojn kaj gekorespondantojn. Oni proponis venontjare organizi Esperantan-geskoltan tendaron en Ĉeĥo-Slovakio kaj aŭ formi Esperantajn geskoltajn trupojn en internacia tendaro en Germanio.
Se vi interesas pri ĝi aŭ pri SEL skribu al: FOS - Esperanto SEL, P. Vande Loock, Mellebaan 18A, B-9270 Laarne (O.Vl.), Belgio.

Jan Stuckens,
214de FOS, De Klimop, Tienen.

Wij weten niet precies hoelang Jan reeds Esperanto leerde. Maar geef toe, het is een behoorlijk verslag. Zouden jongeren na één, twee of zelfs drie jaar studie van het Frans of het Engels erin slagen een gelijkaardige prestatie te leveren?
Wil je ook Esperanto leren en ben je nog tiener, dan kan je het misschien eens proberen met *Tendaraj Tagoj*, een nieuwe cursus voor jongeren. Lees een bespreking ervan in onze rubriek NAZICHT.

Helpu nin! Helpu nin!

Zware overstromingen teisterden deze zomer de provincie Anhui in China. Vanuit het getroffen gebied bereikte ons vanwege een lokaal esperantist (Wang Xigen) de volgende noodkreet:

"... De overstroming vernietigde onze huizen, scholen, fabrieken en velden. We lijden verschrikkelijk onder de wateroverlast. Nu reeds worden vele kinderen en ouderen ziek. Meer dan acht miljoen personen zijn getroffen en hebben zelfs niet het meest eenvoudige onderdak. In sommige plaatsen van het overstromingsgebied steken epidemies de kop op. Tot vandaag staan nog vele woningen in het water. We hebben gebrek aan eten, kleren, woningen en geneesmiddelen. Honger, ziekte en koude bedreigen de noodlijdenden..."

Het gaat hier niet om een bedelbrief. Rechtstreekse hulp sturen is niet zo gemakkelijk. Esperantisten kunnen reageren op het voorstel (zie Esperanto-versie), maar er zijn ook nog andere middelen. In augustus stuurde *Artsen Zonder Grenzen* een team ter plaatse. Via die organisatie kunnen Vlaamse esperantisten hun Chinese „taalverwanten" - zij het onrechtstreeks - steunen, bijvoorbeeld door een storting op rekening 000-0000060-60 van Artsen zonder Grenzen, met de vermelding „Overstromingen China". Deze oproep komt NIET van Artsen Zonder Grenzen, maar uit het getroffen gebied zelf, via ons eigen kanaal... Ivo Durwael

Alvoko

Ekde junio 1991, en Anhui-provinco pluvegadis. La inundo detruis niajn loĝejojn, lernejojn, fabrikojn, plantaĵojn kaj preskaŭ ĉion. Pli ol ok milionoj da suferantoj ne havas loĝejojn eĉ la plej modestajn. En la inundregiono jam parte eknaskiĝas epidemiaj morboj. Multaj infanoj kaj maljunuloj malsaniĝas. Mankas al ni la necesaj loĝejo, manĝaĵo, vestaĵo kaj kuraciloj. Baldaŭ alvenos aŭtuno kaj vintro. Malsato, malsano kaj malvarmo minacas aŭ minacos nin. Por savi kaj helpi la suferantojn, ni vendas niajn librojn kaj kasedojn kun rabato. Viaj mendoj ĉe ni kaj la aliaj kontribuoj estas utilaj kaj bonvenaj ĉe ni.

Tutkoran dankon por viaj iaj helpoj! La mondo estu plena de amo!

sincere via,
WANG Xigen

Pri la libroj kaj kasedoj informiĝu ĉe FEL.

FEL als persbureau?

Over de overstromingen in China verscheen *in geen enkele Nederlandstalige krant* in België een bericht. De brief van Wang Xigen vormde dan ook de aanleiding voor de voorzitter van FEL om contact te zoeken met de Vlaamse kranten en een soort samenwerking voor te stellen, waarbij de Vlaamse Esperantobond gelijkaardige informatie uit andere „ramp-gebieden" aan de kranten zou doorspelen. Van verschillende kanten werd op dit voorstel positief gereageerd.

Plantalen

Over dit thema organiseert ANSE (Asocio Nederlanda de Scienculoj Esperantistaj - Nederlandse Vereniging van Esperanto-wetenschappers) een studiedag, zaterdag 23 november 1991 in het Esperanto Hoofdkantoor te Rotterdam.
Op het programma staan voordrachten van dhr. Verloren van Themaat (Esperanto), dhr. Gaspar (Ido), dhr. Cleij (Interlingua) en wellicht ook een spreker over Glosa. Daarna volgt een debat. De werktaal is nog niet bepaald.
Wanneer men Esperanto met andere plantalen vergelijkt, komt men allicht tot de conclusie dat Zamenhof eigenlijk een geniaal idee had: de vrije combinatie van onveranderlijke morfemen met een vaste betekenis. Daarom maakt het Esperanto zeer veel gebruik van afleidingen en samenstellingen. Andere, minder regelmatige plantalen, hebben meer woordstammen. Omdat de discussie over „internationale woorden" pas na de publicatie van het Esperanto is van start gegaan, hebben Ido en Interlingua heel andere criteria over internationale woordenschat. Gebruikers van Interlingua bekritiseren de slecht gedefinieerde morfologie van het Esperanto.
Wie aan deze discussie wil deelnemen, kan zich enigszins voorbereiden aan de hand van de volgende literatuurlijst:
Gaston Waringhien, *Lingvo kaj Vivo*;
Alexander Gode: *Interlingua-English Dictionary* (de inleiding) en *Discussiones de Interlingua*;
F.P. Gopsill: *International Languages. A Matter for Interlingua*;
Wendy Ashby and Ronald Clark: *Basic Dictionaryu of the International Language Glosa.*
Leden van ANSE zijn van harte welkom. Toegangsprijs fl. 5. Voor informatie: Rob Keetlaer, Postbus 2310, 1000 CH Amsterdam, tlf. 020/63 63 740.

W. Verloren van Themaat

Voor de Volkeren van Europa

Europa davert op zijn grondvesten, vooral in het Oosten. Steeds meer nationaliteiten, volkeren, taalminderheden, etnische groepen of hoe je het maar wil noemen, eisen hun rechten op. Binnen de Esperantobeweging is een vereniging actief die zich bijzonder met de discriminatie tegen zulke minderheden bezig houdt. Onlangs nog (17-5-1991) zond de vereniging een Verklaring tegen de verdrukking van Armeniërs in de Sovjet-Unie. Wie meer over deze vereniging wil weten schrijft aan: IKEL, Uwe Joachim Moritz, Im Römerfeld 44, D-W-5180 Eschweiler, Duitsland.

Encyclopedie van de vakbeweging

De regionale afdeling van de Socialistische Vakbond (FGTB) van Namen wil in het licht van Europa 1992 en bij wijze van experiment met het Esperanto, het prestigieuze *Comprendre: Encyclopédie du syndicaliste*, vertalen. Het werk telt 272 pagina's en is een uitgave van de André Renard Stichting. Het behandelt sociaal recht, economie, Europa, fiscaliteit, instellingen en organisaties, media en communicatie, arbeidsorganisatie, veiligheid en hygiëne, vakbondswerking en doctrine. Om bij dit titanenwerk belgicismen in de vertaling te vermijden, wordt dit werk uitgevoerd in nauwe samenwerking met Engelstalige Esperantisten van SATEB (SAT en Britio) die net zelf een woordenboek met vakbondstermen van de TUC (de Britse Vakbond) hebben uitgegeven. Wie wil meewerken aan deze vertaling, kan zich melden bij FGTB-Esperanto, 3 rue des Brasseurs, 5000 Namen.

Luisteren de wereld rond.

Met grote belangstelling heb ik uw artikel gelezen in Horizontaal (1991/4) over de ontvangst van radio-uitzendingen in het Esperanto. Het is zeker van groot belang dat op die uitzendingen de aandacht wordt gevestigd. Ik heb namelijk de indruk dat maar weinigen de uitzendingen beluisteren. Dat is niet alleen jammer voor de samenstellers van die programma's - men zendt immers uit om beluisterd te worden - maar door gebrek aan respons dreigt het gevaar dat de omroepmaatschappijen die uitzendingen staken. Besparingen zijn daarvoor een goede gelegenheid... en wordt er momenteel niet overal bespaard? Voor ons zou dat spijtig zijn, want die uitzendingen zijn per slot van rekening een vorm van propaganda voor het Esperanto. En die kunnen wij best gebruiken. Het is dan ook aan te bevelen om, wanneer men zo'n uitzending beluisterd heeft, een kaartje te zenden met ontvangstbevestiging aan het betreffende station. Zo weet men daar tenminste dat er ook geluisterd wordt. Wanneer je ook nog gegevens over de kwaliteit van de ontvangst vermeldt, kan men die indien nodig bijsturen.

Voor wie ook SSB-signalen kan ontvangen, is het best eens leuk de uitzendingen van Esperantisten-Radio-amateurs te beluisteren. Zij hebben zich verenigd in ILERA, (Internacia Ligo de Esperantistaj Radio-Amatoroj). De club omvat zo'n 450 leden die op gezette tijden rondes houdt. In het derde weekend van november houden zij onder elkaar een wedstrijd. Er zijn ook amateurs die onderlinge afspraken hebben. Zo onderhoud ikzelf elke week een verbinding in het Esperanto met Melbourne.

Voorts worden er nog rondes georganiseerd vanuit USA en Japan, maar die zijn, voor wat de tijden en de ontvangstmogelijkheden betreft, voor de echte liefhebbers. Bovendien zijn er meerdere van in telegrafie (morsecode).

A.J. Hamers, PA3DFZ
Landa peranto de ILERA

Regelmatige rondes die in Europa goed te ontvangen zijn:

Dag	*Tijd UTC*	*Frequentie*	*Rondeleider in:*
Werkdagen	*7.30*	*7066 Mhz LSB*	*Frankrijk*
Zondag	*12.30*	*14266 Mhz USB*	*Frankrijk*
Zondag	*21.00*	*14266 Mhz USB*	*Zuid-Amerika*
Maandag	*6.30*	*3666 Mhz LSB*	*Frankrijk*
Maandag	*12.30*	*14266 Mhz USB*	*Hongarije*
1ste woensdag v.d. maand	*16.00*	*3666 Mhz LSB*	*Hongarije*

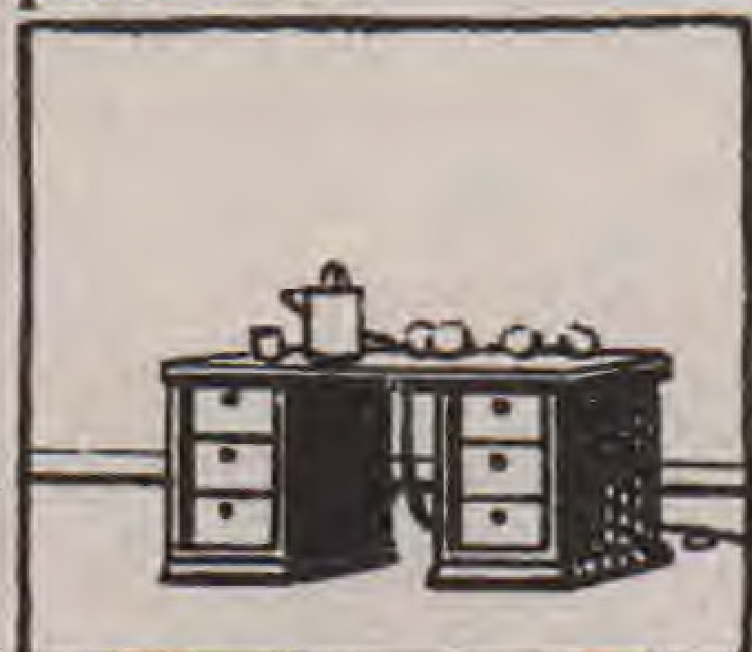
Baur nam afscheid van de micro

Op 23 en 24 september 1991 hield Arthur Baur voor de laatste maal zijn radiopraatje bij *Svisa Radio Internacia*. Gedurende 44 jaar prezenteerde hij uitzendingen over de Zwitserse actualiteit en geschiedenis, een totaal van ruim 380 uur Esperantobabbel. Zijn taak wordt overgenomen door Andy Künzli, die reeds medewerker van Baur was. Aan de een wensen wij „Proficiat", aan de ander „Goede moed en... volhouden!" red.

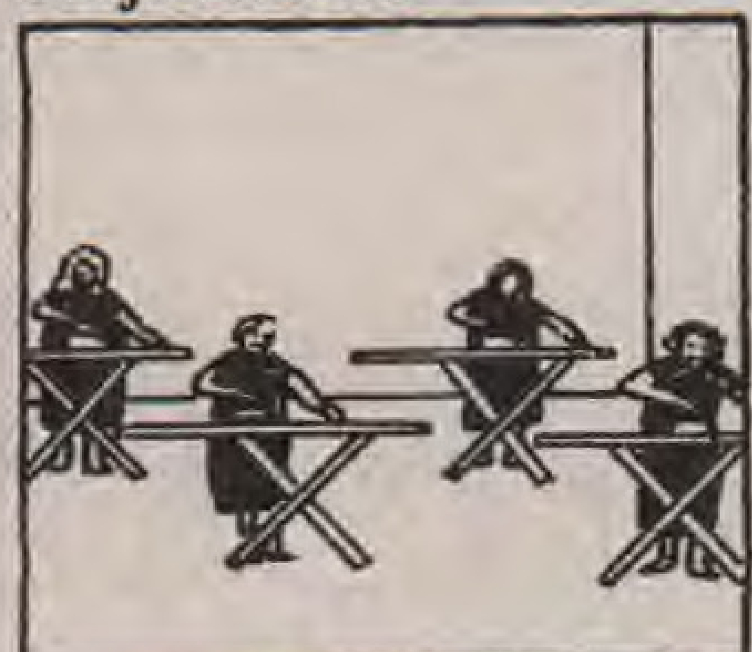
proefpersoon

persbureau

strijkkwartet

tussenschot

wijsbegeerte

doelgroep

PoZo - om zich een houding te geven tot het einde

In nr 1 van *Horizontaal* hadden we voorgesteld een alternatief woordenboek op te stellen van A tot Z. Vorig nummer hebben jullie een aflevering moeten missen, maar nu gaan we tot het uiterste.

PURPURO: paarse kleurstof; een wasmiddel, wast witter dan wit.

RIMARKO: opmerking; poëtische stijlfiguur, iets in de aard van een omarmend rijm (ABBA), maar dan grootser.

ROBOTO: robot; patroon voor een jurk, of de geknipte stof ervoor?

RUINO: ruïne; hadden we het niet reeds over de seksistische trekjes van Zamenhofs taal?

SILENTO: stilte; ook wel dé Westerse oplossing voor het wereldvoedselprobleem: bekijk het zo: *silo* is een (voedsel)opslagplaats en *ento* is een abstractie beschouwd als een realiteit. De som van beide is een abstracte opslagplaats waarvan men doet of ze echt bestaat. Dan is het probleem toch opgelost!

ŜVARC: Schwartz, vader van het Esperanto taalspel; daarvan afgeleid ŜVARCVALD: het Zwarte Woud; de uitgelezen plaats om Esperanto taalspel te bedrijven, niet te verwaren met het ziekenhuis uit het gelijknamige TV-feuilleton.

TESTUDO: schildpad; studie van de Japanse theeceremonie; één van de onderdelen daarvan is natuurlijk de studie van het TERASO (terras).

UNGVENTO: zalf; naar ons idee een snijdende, ijskoude maar kurkdroge Noord-Oostenwind: *La ungvento tratranĉis mian haŭton.*

ŬA: wèè en waf of woef; het Esperanto-oor is beperkt in zijn onderscheidingsvermogen, hier kunnen we niets aan toevoegen.

VETERO: weer; vertaal: dit Aardse Tranendal.

VINAGRO: azijn; wijngaard in een jaar met een slechte zomer en duidelijk te weinig zonuren!

ZENITO: Zenith; laureaat van een Zen-opleiding.

Fino of F-ino, in iedergeval het Einde.

De illustraties zijn stukjes geknipt uit het Analfabetisch Woordenboek van HUMO, *zij hebben geen enkele binding met ons Alternatief Woordenboek, daarom zijn ze bij uitstek geschikt om deze pagina te verluchten en op te vrolijken.*

Overdaad schaadt...

Zocht je een Esperanto-cursus die geschikt is voor jongeren, zeg tussen 10 en 16, dan zat je moeilijk. **Zat**, want sinds kort is (het eerste deel van) een nieuwe internationale cursus Esperanto voor die leeftijdsgroep op de markt.

De auteur, Stefan MacGill, was jarenlang werkzaam in het hoofdkantoor van de Esperanto Wereldbond te Rotterdam, en was er o.a. redacteur van het tijdschrift voor jongeren *Kontakto*. Verder heeft hij reeds tal van werkjes op de markt, waarin op een speelse en geestige manier met het Esperanto wordt geoefend. Wie hem kent, weet wat hij kan verwachten... en hij wordt met deze cursus in zijn verwachtingen niet teleurgesteld.

De cursus speelt zich af tijdens een internationaal kamp. Zo kom je op natuurlijke wijze terecht in diverse alledaagse spreeksituaties: zich voorstellen, logeren, praten over bezigheden en hobbies, kleren, eten en drinken, reizen...

Het boek zit vol met vanalles: tekeningen, oefeningen, spelletjes, gedichtjes, sketches, leesteksten, grapjes en geestigheidjes. De tekeningen kan je vergelijken met de strips van Asterix: hoe vaker je ernaar kijkt, hoe meer grapjes je erin vindt. Dat heeft een enorm voordeel. Ook al vorder je steeds verder in de cursus en de taal, het leren gaat nooit vervelen, want altijd vind je wel iets nieuws.

Toch is het geen simplistische cursus. Op pagina 15 staat er reeds een leestekst van ruim 300 woorden. Hoeveel taalcursussen kunnen daarop bogen?

Op het eind houdt de auteur nog een verrassing in petto: een heus examen om het geleerde te toetsen. Omdat dat examen echter in dezelfde stijl is gesteld, zullen de leerlingen ongetwijfeld uitzien naar de dag waarop ze dat examen mogen afleggen!

Verder vind je nog een alfabetische woordenlijst en een woordenlijst per les. Ook de vervolgdelen (2 en 3) worden voorgesteld, want natuurlijk ben je aan het einde van dit boek nog niet volleerd!

Het is opvallend dat de auteur weinig (misschien te weinig) aandacht besteedt aan het systeem van voor- en achtervoegsels. Ook lijkt het mij dat de cursus vraagt om begeleiding: onderricht in groep... voor zelfstudie komt hij minder in aanmerking. Maar ik denk dat cursusleiders er niet onderuit kunnen. Voor wie jongeren Esperanto aanleert is deze cursus een *devo*. gvd

Tendaraj tagoj, (kajero unu), Stefan MacGill, Illustraties van Pavel Rak. ILEI, UEA, HEA, Budapest, 1991. 28,5 x 22,5 cm, 42 p. Prijs bij FEL: 235 fr.

Reizen om te leren: toerisme

Esperanto leidt U ver!
Laat U vérleiden!

Het ligt niet in onze bedoeling U tot het Esperanto te verleiden door U de voordelen ervan in toeristische kleuren en in foldertaal af te schilderen. We bekijken de relatie met het oog van de Esperantoloog. We vragen ons af of er m.a.w. specifiek Esperanto-toerisme bestaat.
De eerste Esperanto-wereldreiziger, met specifiek Esperanto-bedoelingen - waarschijnlijk de Russische kapitein van de Tsaristische garde, A. Postnikov - vinden we reeds vroeg in onze geschiedenis. In 1899 reeds bereisde hij Frankrijk. (Later, in 1911, bracht hij, door een spionage-schandaal, dat hem acht jaar dwangarbeid bezorgde, flink wat schade toe aan de Russische Esperanto-beweging). Daarna volgden Pavlovskij en Krikortz, in 1900. In 1902 kwam Kolonel Levitskij.
De belevenissen van deze mensen waren in 1903 de aanleiding om in Le Havre een bijeenkomst van buitenlandse esperantisten (uit Engeland, Bohemen en Tsjechoslovakije) te organiseren. Daaruit groeide de eerste officiële bijeenkomst Calais-Dover in augustus 1904. Tijdens deze bijeenkomst werd besloten een echt congres te organiseren. Het Eerste Esperanto-Wereldcongres vond plaats in Boulogne-sur-Mer, maar eigenlijk waren er reeds twee voorlopertjes geweest.
Een apart geval van individueel Esperanto-toerisme is de blinde Russische dichter Vasilij Erošenko. Hij is niet alleen een belangrijk Esperanto-dichter maar verdient ook een plaats in de Russische, de Japanse en de Chinese literatuur. Biografische gegeven over zijn leven werden verzameld door de Russische esperantiste, Nadia Andrianova, en door de Japanner Miyamoto Masao.

Men kan niet ontkennen dat bij alle Esperantocongressen een belangrijk toeristisch luik hoort. Dat was zo vanaf het prilste begin. Het eerste congres had reeds een *Postkongreso* (Nacongres) naar Engeland, met overwegend toeristische bedoelingen.
Bij sommige verenigingen is de toeristische inslag zeer sterk. Dat Esperantotoerisme moet echter wel worden onderscheiden van het gebruik dat sommige „sympathisanten" van de beweging maken als een soort alternatief reisbureau. Omgekeerd dienen zulke groepen de beweging ook wel als „busvulling".

In het kader van Esperanto en Toerisme passen ook de gerichte acties van Tibor Sekelj op het einde van de zestiger jaren om het Esperanto te integreren in een ruimer toeristisch kader. Dat zulke gerichte acties bijzonder effectief kunnen zijn, konden we zelf aan den lijve ondervinden toen we een toeristisch gezelschap doorheen Zuid-Amerika leidden. Het zou - maar nu verlaten we even het terrein van de Esperantologie! - goed zijn wanneer beide, Esperanto en Toerisme, elkaar beter zouden vinden en elkaar vaker gebruiken (in de positieve zin van het woord!).
Een laatste luik van de Esperanto-toerisme-wereld vormen de *Feriejoj* (vakantie-oorden, maar dan in 't Esperanto). Men vond of vindt ze in Frankrijk, Joegoslavië, Canada, Bulgarije...: campings, hotels, kastelen... Om financiële redenen begint men er steeds meer en meer esperantisten met niet-esperantisten te mengen. Zo gaat het Esperantokarakter ervan echter meestal vlug verloren.

p.d.s.

In de hier volgende lijst vindt U alle contactpersonen met adres en telefoonnummer bij wie U nadere informatie over het Esperanto en het clubleven kunt inwinnen.

AALST

Esperantogroep *La Pioniro*
Inlichtingen: Erik D'Hondt, Wilgstraat 25a, 9320 Erembodegem, tlf. (053) 77 44 97; Hugo Dossche, Asserendries 103, 9300 Aalst, tlf. (053) 70 17 89.
Bijeenkomsten: de laatste dinsdag van de maand in Cultureel Centrum „De Werf", Molenstraat 51, 9300 Aalst, 4de verd., zaal 4.

ALKMAAR

NEA-sekcio
Inlichtingen: F. Bakker-Kroon, Meester Quantplein 2, 1862 GB Bergen, tlf. (02208) 45 82.
Bijeenkomsten: de derde maandag van de maand.

ALMELO

Esperantogroep Almelo (Holten-Markelo-Lochem)
Inlichtingen: G.C.A.M. Dercks, Ootmarsumsestraat 47, 7607 AX Almelo, tlf. (05490) 19 403.
Bijeenkomsten: 2de woensdag van de maand op wisselend adres.

AMERSFOORT

NEA-sekcio
Inlichtingen: W.P. Roelofs, Vosseveldlaan 16, 3768 GM Soest, tlf. (02155) 154 73.

AMSTERDAM

FERN-sekcio en FLE-sekcio 4
Inlichtingen: J. Hardeveld, Ruimtevaartlaan 33, 1562 BA Krommenie, tlf. (075) 28 70 18.
Bijeenkomsten: AKKE-conversatiebijeenkomsten laatste dinsdag van de maand om 20.30 u. in het Centraal Station, laatste deur op het eerste perron (oostzijde, 2b, met uithangbord ASSV) in, op de derde verdieping. Iedere dinsdag 19.30 tot 20.30 voor beginners; 20.30 tot 21.30 voor gevorderden.

ANTWERPEN

Koninklijke Esperantogroep *La Verda Stelo*, v.z.w.
Inlichtingen over Esperanto: tlf. (03) 234 34 00 (kantooruren) of 440 30 92 ('s avonds).
Bijeenkomsten: Esperantocentrum, Frankrijklei 140, 1ste verdieping, elke vrijdag om 20.00 u. Het lokaal is open vanaf 18.00 u.

Vlaamse Esperantobond v.z.w.
Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen, tlf. (03) 234 34 00 (antwoordapparaat van 18.00 u. tot 9.00 u. en op vrije dagen). Fax (03) 233 54 33. Bezoek liefst na afspraak.
Cursussen: cursus voor zelfstudie *Esperanto Programita* (met platen of cassette én woordenboek) te verkrijgen tegen 1495 fr.
In de boekendienst zijn een groot aantal Esperanto-titels voorradig. Andere Esperanto-boeken kunnen er worden besteld. Toegankelijk tijdens de kantooruren of op vrijdagavond.

ARNHEM

NEA-sekcio
Inlichtingen: R.J.W. Poort, Sellersmaat 60, 6903 XM Zevenaar, tlf. (08360) 337 90.

BERINGEN

Esperantogroep Beringen
Inlichtingen: G. Rombaut, Zandhoefstraat 156, 3583 Paal, tlf. (011) 42 80 20.
Bijeenkomsten: elke eerste vrijdag van de maand om 20 uur in "Trefpunt", Koerselse steenweg 1, Beringen.

BEVERWIJK

Esperantogroep *Stelrondo*
Bijeenkomsten: 2de woensdag van de maand om 20.00 uur, t.h.v. mevr. N. Moerbeek-Bartels, Zwaansmeerstraat 48, 1946 AE Beverwijk, tlf. (02510) 310 79.

BRUGGE

Brugse Esperantogroep *Paco kaj Justeco*
Inlichtingen: G. Maertens, Prins Leopoldstraat 51, 8310 St.-Kruis-Brugge, tlf. (050) 35 49 35.
Bijeenkomsten: hebben plaats in het "Hof van Watervliet", Oude Burg 27, 8000 Brugge, donderdag van 20.00 tot 22.00 uur. (1ste en 3de: gespreksronden; 2de en 4de werkvergadering). Zaterdagmorgen van 1 oktober tot einde maart van 10.00 tot 11.30 cursus.

BRUSSEL

Brusselse Esperantogroep
Inlichtingen: Emile Van Damme, Albert-I-straat 44, 1703 Schepdaal, tlf. (02) 569 17 83.
Bijeenkomsten: iedere woensdag van 18.15 tot 19.45 uur, Kortenberglaan 66, 1040 Brussel (1ste verdieping).

Belga Esperanto Fervojista Asocio
Inlichtingen: L. De Sutter, Kersbeeklaan 90, 1190 Brussel, tlf. (02) 332 08 68.
Bijeenkomsten: van oktober tot april om de veertien dagen van 13.30 tot 16.00 gewone vergaderingen rond diverse thema's (lezingen, diavertoningen, ...) in het Esperanto; in de voormiddag van 10.00 tot 12.00 cursussen op drie niveaus.
Alle aktiviteiten hebben plaats in de lokalen van de Algemene Directie van de NMBS (ingang Onderwijsstraat 159), 1070 Brussel (Brussel Zuid) (op 150 m van het Zuid-Station).
Voor gedetailleerd programma zie ons tweemaandelijks tijdschrift *Internacia Fervojisto/Belga Fervojisto.*

DEN HAAG

Esperanto-Centrum Nederland (ECN)
Inlichtingen: Riouwstraat 172, 2585 HW Den Haag, tlf. (070) 355 66 77 (werkdagen van 10.00 tot 15.00 uur).

Nationaal informatie-centrum
Cursussen:
- schriftelijke cursussen (voorbereidend op Elementa Ekzameno).
- cursus voor zelfstudie.

Internationaal Esperanto-Instituut (IEI)
Inlichtingen: Riouwstraat 172, 2585 HW Den Haag, tlf. (070) 355 66 77 (werkdagen van 10.00 tot 15.00 uur).
Internationaal coördinatie-centrum voor de lerarenopleiding volgens de Cseh-methode.
Boekendienst: verkoop van nieuwe en gebruikte boeken.

NEA-sekcio
Inlichtingen: Th.J. van Woerden, Erasmusplein 59, 2532 RD Den Haag, tlf. (070) 380 27 86.
Bijeenkomsten: de 2de en 4de woensdag in het Esperantohuis, Riouwstraat 172, steeds van 14.00 tot 16.00 u., behalve in de maanden juni t/m augustus.

TANEF *(Naturamikoj esperantistaj)*
Inlichtingen: G. van der Horst, Hengelolaan 1158, 2544 GT Den Haag, tlf. (070) 366 65 47.
Bijeenkomsten: elke 1ste maandag van de maand in het "Nigrotje", Maarseveensestraat 2.

DEN HELDER

Esperantoclub Den Helder
Inlichtingen: K.J. Klein, Rijnstraat 203, 1784 BZ Den Helder.
Bijeenkomsten: de 1ste en 3de maandag van de maand in het clublokaal, Koningsstraat 115 (boven).

DEURNE

TANEF
Inlichtingen: E. Spitaels, tlf. (03) 658 74 20.
Bijeenkomsten: elke derde woensdag om 20.00 uur in het "Bisschoppenhof", Spanhovestraat, 2100 Deurne.

DEVENTER

NEA-sekcio
Inlichtingen: J.S. Douma, Rembrandtkade 177, 7412 HL Deventer, tlf. (05700) 183 04.
Bijeenkomsten: de 2de en 4de woensdag.

DIEMEN

Internacia amikeco
Inlichtingen: FLE, Vlasdonk 1, 1112 JD Diemen, tlf. (020) 90 90 94.

EDEGEM

Inlichtingen: I. Durwael, P. Gilsonlaan 5, 2650 Edegem, tlf. (03) 440 30 92.

EINDHOVEN

Esperantoclub Eindhoven
Inlichtingen: R. Bossong, Floraplein 23, 5644 JS Eindhoven, tlf. (040) 11 41 62.
Bijeenkomsten: de 3de woensdag om 20 uur in het Aktiviteitencentrum "Henriette Roelants", Keldermanstraat 43 A.

ENSCHEDE

NEJ-sekcio *Ege*
Inlichtingen: De Vluchtestraat 1-402, 7423 BE Enschede, tlf. (053) 33 26 40.

GENK

Esperantoclub Genk
Inlichtingen: M. Habex, Gildel. 27, 3600 Genk. tlf. (011) 35 95 42.
Bijeenkomsten: Cultureel Centrum (zaal 2 of 7), Dieplaan 2, 3600 Genk, elke dinsdag om 19.30 uur. Tlf. (011) 35 39 11 (toestel 520).

GENT

Gentse Esperantogroep *La Progreso*
Inlichtingen: Katja kaj Arpad Lödör, Peter Benoitlaan 117, 9050 Gentbrugge, tlf. (091) 30 16 77.

Bijeenkomsten: iedere maand bestuursvergadering (datum wordt onderling overeengekomen), iedere 4de vrijdag gewone clubvergadering in de Bibliotheek van Ledeberg, Driesstraat 99.

GRONINGEN

NEA-sekcio
Inlichtingen: Esperantocentrum, Peizerweg 68-47, 9726 JM Groningen, tlf. (050) 18 31 42.
Bijeenkomsten: in het wijkgebouw Helperkerk, Waldeck Pyrmontplein 13, tlf. (050) 26 00 49.

NUFARO (Afd. Groningen van de Nederlandse Esperantojeugd)
Inlichtingen: Coranthijnestraat 69, 9715 RG Groningen, tlf. (050) 77 59 54.

HAARLEM/HEEMSTEDE

NEA-sekcio *Komprenado faras pacon*
Inlichtingen: C. Duivenvoorden-Kors, Kamerlingh Onnesstraat 40, 2014 EM Haarlem, tlf. (023) 24 57 13.

HALLE

Esperantogroep Halle
Inlichtingen: Jan Devillé, Uylenbroeckstraat 127, 1500 Halle, tlf. (02) 356 45 17; Renée Ost, tlf. (02) 356 80 54.
Bijeenkomsten: elke donderdag van 19.30 tot 21.30 u. in de wijkschool "Wolvendries", Ninoofsesteenweg 565.

HASSELT

Esperanto Hasselt
Inlichtingen: M. Aerts, Lazarijstraat 122, 3500 Hasselt, tlf. (011) 25 34 67.
Bijeenkomsten: Cultureel Centrum, Kunstlaan 5, om 20.00 u.

HELMOND

NEA-sekcio
Inlichtingen: Y. van Zwol, Peelhof 86, 5709 BN Helmond, tlf. (04920) 107 04.
Bijeenkomsten: elke eerste en derde maandag van de maand.

HILVERSUM

FLE-sekcio
Inlichtingen: M. Dee-Tervooren, J. Catsstraat 10, 1215 EZ Hilversum, tlf. (035) 21 27 17.

NEA-sekcio "Dreves Uitterdijk"
Inlichtingen: A.J. Middelkoop, Jonkerweg 11, 1217 PL Hilversum, tlf. (035) 24 33 20.

KALMTHOUT

Esperantogroep *La Erikejo*
Inlichtingen: M. Storms, Douglaslaan 14, 2950 Kapellen, tlf. (03) 666 83 19.
Bijeenkomsten: elke derde donderdag in restaurant Cambuus, Heidestatieplein 10, 2920 Heide-Kalmthout, telkens om 20.00 u, tlf.: (03) 666.42.58.

KAPELLE

Zelanda Esperanto-grupo
Inlichtingen: Sally en Dies Krombeen, Juffersweg 4 B, 4421 JB Kapelle, tlf. (01102) 415 63. Bij afwezigheid: Rie en Kees Dentz, Karel Doormanplein 21, 4335 GC Middelburg, tlf. (01180) 148 34.

KNOKKE

Inlichtingen: A. Marmenout, Helmweg 7, 8300 Knokke-Heist 1, tlf. (050) 60 55 35.

KORTRIJK

Koninklijke Esperantogroep *La Konkordo*
Inlichtingen: Jan Hanssens, Meiweg 23, 8500 Kortrijk (correspondentieadres), tlf. (056) 21 31 06 en Jean-Pierre Allewaert, Tarwelaan 10, 8500 Kortrijk, tlf. (056) 20 07 96.
Bijeenkomsten: clubavonden voor iedereen, iedere 4de vrijdag om 19.00 uur in het Cultureel Centrum "Oude Dekenij", Kortrijk.
Bibliotheek met Esperanto-fonds: gelegenheid tot bezoek na afspraak met C. Vanbiervliet, Oudenaardsesteenweg 158, 8500 Kortrijk, tlf. (056) 22 00 11 of J. Hanssens.

LEEUWARDEN

NEA-sekcio
Inlichtingen: Y. Weidema, Goutumerdijk 18, 9084 AE Goutum, tlf. (058) 88 26 10.
Bijeenkomsten: donderdag om de veertien dagen om 15 u. in het Doopsgezind Centrum, Ruiterkwartier 173, Leeuwarden.

LEUVEN

Esperanto 2000 v.z.w.
Inlichtingen: Bert Vanhoven, Boerenkrijglaan 20, 3120 Tremelo, tlf. (016) 53 58 92.
Bijeenkomsten: "Vespero 2000", de tweede woensdag van de maanden september tot juni telkens om 19.30 u. in het Cultureel Centrum "Romaanse Poort", Brusselsestraat 63 (bij het ziekenhuis).

LIMBURG

Contactadressen: Albert Claesen, Zonnebloemstraat 13, 3590 Diepenbeek, tlf. (011) 32 36 03 en Jos Vandebergh, Ambachtstraat 39, 3530 Houthalen-Helchteren, tlf. (011) 52 29 02 (kantoor).

MIDDELBURG

Zie Kapelle.

MORTSEL

Inlichtingen: J. Bovendeerd, Meidoornlaan 42/2, 2640 Mortsel.

NIJMEGEN

Esperantoclub Zamenhof
Inlichtingen: G.H.M. Wulfers, Lindanusstraat 16, 6525 PV Nijmegen, tlf. (080) 55 15 05.
Bijeenkomsten: de 2de en 4de woensdag om 20 u. in de zaal van het dienstencentrum, P. Eijmardweg 27.

NEJ-sekcio *Nimfeo*
Inlichtingen: Jacob Canisstraat 2, 6521 HL Nijmegen, tlf. (080) 22 26 95.
Bijeenkomsten: de eerste woensdag van de maand.

OOSTENDE

Esperantoclub *La Konko*
Inlichtingen: A. D'Hulster, Paul Michielslaan 10, 8400 Oostende, tlf. (059) 80 06 95; R. Wylleman, August Vermeylenstraat 65, 8400 Oostende, tlf. (059) 50 27 08.
Bijeenkomsten: "Den Anklap", Leffingestraat 85, 8400 Oostende.

ROTTERDAM

FLE-afdeling 2
Inlichtingen: J. Quispel, Maarland 4, 3075 JV Rotterdam, tlf. (010)

419 82 01.
Bijeenkomsten: op woensdag in De Phoenix, Hulkestein 68 (metro "Slinge", bus 70-77, halte "Larenkamp" en "Slinge"). Samenkomst om 14.00 uur, het lokaal is toegankelijk vanaf 13.30 uur; de SAT-ochtenden: 1ste zondag van de maand, 10.30 u., zelfde lokaal.

Esperantogroep *Merkurio*
Inlichtingen: P. Schuil, Viskaarweg 145, 3192 DM Hoogvliet, tlf. (010) 416 14 49.
Bijeenkomsten: 1ste en 3de woensdag om 19.45 u. in het hoofdkantoor van de UEA, Nieuwe Binnenweg 176, 3015 BJ Rotterdam.

SAT-rondo
Inlichtingen: W. v.d. Blink, Almstein 133, 3085 NC Rotterdam, tlf. (010) 480 69 64.
Bijeenkomsten: SAT-ochtenden cfr. supra.

TERNEUZEN

Zeland-Flandruja Esperanto-Grupo
Inlichtingen: Det Koning, Van Speykstraat 19, 4535 BN Terneuzen, tlf. (01150) 946 70; Jan den Toonder, Axelstraat 6, 4537 AJ Terneuzen, tlf. (0150) 133 33.
Bijeenkomsten: elke donderdag cursus en bespreking activiteiten.

TIENEN

Inlichtingen: B. Boon, Merelhof 8, 3300 Tienen, tlf. (016) 81 52 46.

TILBURG

Esperanto Tilburg
Inlichtingen: H. Appelo, Montfortanenlaan 100, 5042 CX Tilburg, tlf. (013) 68 04 73.

TURNHOUT

Inlichtingen: G. Duyck, Het Bergske 35, 2360 Oud-Turnhout, tlf. (014) 42 48 08.

UTRECHT

Inlichtingen: dhr. Punt, Maniladreef 73, 3564 JB Utrecht, tlf. (030) 61 69 67.

WEERT

NEJ-sekcio *Lonicero*
Inlichtingen: Tromplaan 4, 6004 Weert, tlf. (04950) 212 51.
Bijeenkomsten: iedere tweede dinsdag.

WIJLRE

Esperantogroep *Marnolando*
Inlichtingen: Tienbundersweg 38, 6321 CR Wijlre, tlf. (04450) 12 48.
Bijeenkomsten: vrijdag om 20.00 uur in ons eigen clubhuis, Tienbundersweg 38; programma zie ons plaatselijk informatieblad.

WILDERT

Inlichtingen: Jachthoornlaan 20, 2910 Essen-Wildert, tlf.: (03) 667 57 70 of 321 23 06.

ZAANDAM

Esperantocentrum
Inlichtingen: Postbus 433, 1500 EK Zaandam, tlf. (075) 16 69 31.

ZEIST

NEA-sekcio
Inlichtingen: C.H. Romijn-Born, Dr. S. Jacoblaan 28, 3707 VK Zeist.

De teksten met de gegevens over de programma's van de clubs moeten op de redactie toekomen voor 1 december 1991. Hou er rekening mee dat er eind december heel wat vakantiedagen zijn en dat Horizontaal dus voor Kerstmis moet gedrukt worden. Alle bijdragen moeten dus ruim op tijd de redactie bereiken. De publikatie van redactionele teksten gebeurt gratis. Voor advertenties raadplege men het Esperantocentrum te Antwerpen.

ANTWERPEN

La Verda Stelo

Alle programma's hebben plaats in het Esperantohuis, Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen, in het clublokaal op de eerste verdieping. De clubavond begint om 20.00 uur. Het clublokaal is toegankelijk vanaf 18.30 uur.

vrijdag 1 nov.: Allerheiligen, geen programma.
vrijdag 8 nov.: Internationale avond: Lucien Giloteaux (Frankrijk) toont ons een diareeks over 100 dagen Australië.
vrijdag 15 nov.: Debatavond ingeleid door Willy Dillis over de Europese Gemeenschap.
vrijdag 22 nov.: Jan Bovendeerd vertelt over zijn reis naar Egypte.
vrijdag 29 nov.: Filmavond.
vrijdag 6 dec.: André Lamers met reisimpressies over Roemenië.
vrijdag 13 dec.: Speciaal Zamenhof-programma.
vrijdag 20 dec.: Kiki Tytgat, vergezeld door Vladimir Ronin en Galina Ronina (Moskou) vertelt over de gebeurtenissen in de Sovjet-Unie.
zondag 22 dec.: Kinderkerstfeest.
vrijdag 27 dec.: Afscheid van 1991.
vrijdag 3 jan.: Welkom aan 1992.
vrijdag 10 jan.: Internationale avond: thema nog niet gekend.
vrijdag 17 jan.: Overzicht van de laatste lustra van La Verda Stelo, verzorgd door Paul Peeraerts.
vrijdag 24 jan.: Jaarvergadering.
vrijdag 31 jan.: Debatavond: thema nog niet bepaald.

OPROEP

La Verda Stelo wenst over afzienbare tijd een IN MEMORIAM-album aan te leggen over haar inmiddels overleden vrienden. Al wie ons daarbij behulpzaam kan zijn met foto's en/of herdenkinsprentjes e.d. zou ons daarmee veel plezier doen. Het geleende materiaal wordt terugbezorgd. Alvast bedankt.

BERINGEN

Esperantogroep Beringen

Clubvergadering vanaf september, elke 1ste vrijdag van de maand, van 20.00 tot 22.00 uur.

vrijdag 6 dec.: Jaarvergadering.

GENK

Genka Esperanto-Klubo

Samenkomst elke tweede en vierde dinsdag van de maand in het Cultureel Centrum van Genk, Dieplaan 2, Zaal 13 van 20 tot 22 uur. De andere dinsdagen, cursus t.h.v. M. Habex, Gildelaan 27, 3600 Genk. Tlf.: 011/35 95 42. Het programma begint om 19.30 uur.

dinsdag 12 nov.: Jenny Belzer en Marie Louise Meuwissen bereiden eten en ...
dinsdag 26 nov.: Licht uit en spot aan (Ronald Schepers).

GENT

La Progreso

Iedere 4de vrijdag van de maand gewone clubvergadering in de Bibliotheek van Ledeberg, Driesstraat. De bijeenkomst begint om 20.00 uur. Inlichtingen zijn te verkrijgen bij Katja Lödör, Peter Benoitlaan 117, 9050 Gentbrugge, tlf. 091/30 16 77 of op het antwoordapparaat van René Budts 091/22 37 98.

vrijdag 22 nov.: Hélène Falck spreekt over het leven en de schilderijen van Pieter Breugel de Oudere, met dia's.
zondag 8 dec.: Zamenhoffeest in het Dienstencentrum van Gentbrugge om 15 uur. Zie ook onder overzicht (totaal). We hopen op ruime belangstelling. Schrijf daarom liefst op voorhand in.
vrijdag 24 jan.: Jaarvergadering.

HASSELT

Esperanto Hasselt

We vergaderen normaal gesproken op maandagavond vanaf 20.00 uur in het Cultureel Centrum, Kunstlaan 5. Inlichtingen over het programma kunnen worden verkregen bij Marcel Aerts, Lazarijstraat 122, 3500 Hasselt, tlf. 011/25 34 57.
maandag 4 nov.: Gastspreker uit Maastricht (Marnolanda Esperanto-Grupo).
maandag 18 nov.: Woordspelletjes.
maandag 2 dec.: Discussieavond met inleiding over mensenrechten.
maandag 16 dec.: Clubfeest volgens aloude Limburgse traditie... Iedereen welkom! Hoe meer zielen, hoe meer vreugd.

KALMTHOUT

La Erikejo
Elke derde donderdag van de maand komen wij vanaf 20.00 uur samen in Restaurant Cambuus, Heidestatieplein 10, 2920 Kalmthout, tlf. 666 42 58.

donderdag 21 nov.: Jaarlijkse verkiezing nieuw bestuur gevolgd door voordracht van dhr. Yves Nevelsteen over de jeugd in de hedendaagse maatschappij.
donderdag 19 dec.: Kerstmaaltijd. Natuurlijk maken we er iets feestelijks van. Vooraf inschrijven a.u.b.

KAPELLE

Zelanda Esperanto-Grupo

Omdat wij niet over een vast lokaal beschikken, worden we telkens bij een ander clublid thuis te gast ontvangen. Onze avonden, gewoonlijk de laatste vrijdag van de maand, beginnen om 19.30 uur. Inlichtingen over het programma en de plaats van samenkomst bij Sally en Dies Krombeen, Juffersweg 4 B, 4421 JB Kapelle, tlf. 01102/41 563. Bij afwezigheid: Rie en Kees Dentz, Karel Doormanplein 21, 4335 GC Middelburg, tlf. 01180/14 834.

vrijdag 15 nov.: Iedereen vertelt iets over de geschiedenis van de vroege middeleeuwen, periode van het jaar 500 naar 1000 (samenkomst bij Sophy Mensen, v.Kleffenslaan 12, Middelburg).
vrijdag 6 dec.: Sint-Nicolaas-avond. Iedereen brengt een geschenkje mee met een rijmpje of een verhaaltje (samenkomst bij Sally en Dies Krombeen).

KORTRIJK

Koninklijke Esperantogroep La Konkordo

De stadsbibliotheek van Kortrijk beschikt over een uitgebreid Esperantofonds. Er is steeds gelegenheid dit fonds te bezoeken na afspraak met de heer C. Vanbiervliet, Oudenaardsesteenweg 158, 8500 Kortrijk, tlf: 056/22 00 11 of de heer Jan Hanssens, Meiweg 23, 8500 Kortrijk (correspondentieadres), tlf: 056/21 31 06. Bij deze laatste en ook bij Jean-Pierre Allewaert, Tarwelaan 10, 8500 Kortrijk, tlf: 056/20 07 96 kan tevens informatie over het programma van de club worden gevraagd.
Clubavonden vinden plaats elke 4de vrijdag van de maand om 19.00 uur in het CC „Oude Dekenij", St.-Maartenskerkhof 8.

vrijdag 22 nov.: thema nog niet gekend.
vrijdag 20 dec.: thema nog niet gekend.

LEUVEN

Esperanto 2000

Wij leven mee met de studenten, ons seizoen loopt van september tot juni. De woensdagavond is onze vaste avond (met verschillende cursussen) en op de 2de woensdag van de maand onze speciale VESPERO 2000. Start telkens om 19.30 uur in het Cultureel Centrum, Romaanse Poort, Brusselsestraat 63 (bij het ziekenhuis).

woensdag 13 nov.: Vespero 2000: Carl Deseure vertelt over zijn reisimpressies van het Verre Oosten.
woensdag 4 dec.: Laborvespero: conversatiecursus voor gevorderden (cursusdata voor november werden tijdens de oktober-lesdagen vastgelegd).
woensdag 11 dec.: Vespero 2000: Marc Vanden Bempt presenteert *„Ido kaj aliaj idoj"*.

OOSTENDE

La Konko

De vergaderingen gebeuren in „Den Anklap", Leffingestraat 88, 8400 Oostende. Inlichtingen bij dhr. André D'Hulster, Paul Michielslaan 10, 8400 Oostende, tlf. (059)80 06 95.
vrijdag 8 nov.: Wekelijkse cursussen: A-cursus: 19-20.30 uur; B-cursus: 20.30-22.15 uur. (lopen door tot en met 13 december).
zaterdag 16 nov.: Bezoek aan „Europalia Portugal" te Brussel. Wij nodigen de groepen van Brugge en Gent uit deel te nemen aan dit bezoek. Deelnameprijs: 700 frank te betalen op rekeningnummer van La Konko 850-8835110-57 op bovenstaand adres. Reisweg van de bus: Oostende (visserijschool J.Bauwens) 9u30, Brugge (achterkant station) 9u50, Gent (uitrit 16) 10u15, aankomst museum 12u. 's Namiddags leidt Hélène Falk ons door Brussel.
maandag 11 nov.: Veertiendaagse gespreksavonden voor iedereen van 20.30 - 22.00 uur. (loopt tot en met 9 december).
vrijdag 20 dec.: Gezellig samenzijn voor het jaareinde.

ROTTERDAM

FLE-afdeling 2

Wij komen samen in Hulkestein 68 om 14.00 uur. Info bij mevr. J.W. Quispel, Maarland 4, 3075 JV Rotterdam, tlf.: (010) 419 82 01.

woensdag 20 nov.: Wij amuseren ons met allerlei Esperanto-spelletjes.
woensdag 4 dec.: Postklaar maken van Sennaciulo terwijl Sint-Nicolaas ons tracteert met boterletters.
zaterdag 14 dec.: Zamenhof-samenkomst in het NIVON-centrum, Dirk Smitsstraat 76, Rotterdam. Programma begint om 13u30. Toegangsprijs: 2,50 fl. Info bij A. Demmendaal, Dirkslandhof 18, 3086 CC Rotterdam, tlf.: 010-4815388.
woensdag 18 dec.: Wij vieren eindejaar met liedjes, spelletjes en verhaaltjes.

Esperanto-Societo Merkurio

Samenkomsten op de 1ste en 3de woensdag van de maand, uitgezonderd juli-augustus, in Centra Oficejo de UEA, Nieuwe Binnenweg 176, Rotterdam. Aanvang 19.45 uur. Gasten zijn steeds welkom. Inlichtingen bij Rob Moerbeek, tlf. (010) 438 15 39.

woensdag 20 nov.: Proclamatie van zelfgekozen teksten of recenties.
woensdag 4 dec.: Sint-Nicolaas-avond.
zaterdag 14 dec.: Zamenhoffeest: zie bij FLE-afdeling 2.
woensdag 18 dec.: Rob Moerbeek oogst literatuur.
woensdag 8 jan.: Perspectieven '92.
woensdag 22 jan.: Reisverhaal.

La libro de „Horizontaal"

En ĉiu numero de „Horizontaal" ni prezentas al vi unu libron kiun vi povas akiri ĉe FEL duonpreze dum du monatoj, menciante tiun ĉi anoncon. La libro kiun ni elektis por vi en novembro-decembro 1991 estas:

Kromosomoj

de Lorjak

Humorplena, psikologia romano en kiu heredaĵo kondukas al ne-antaŭviditaj malfacilaĵoj kaj esperplena vivocelo.

Havebla ĝis fino de decembro 1991 kontraŭ 168 frankoj (ĉ. 9 guldenoj).

YFU Vlaanderen vzw

Youth for Understanding (Jeugd voor Begrip) is een niet-commerciële internationale uitwisselingsorganisatie die jongeren tussen 15 en 18 jaar de kans biedt een jaar in het buitenland school te lopen. Door bijkomend deel te nemen aan het gezins- en cultuurleven in een vreemd land, leert de student(e) op een boeiende wijze internationaal te denken en handelen. Dat dit tevens leidt tot een diepgaandere zelfontplooiing en een grotere mate van zelfstandigheid kunnen u jaarlijks meer dan 50 Vlaamse UYFU-deelnemers enthousiast bevestigen.

Ook in Vlaanderen ontvangen we elk jaar een aantal buitenlandse studenten, die leven bij Vlaamse gastgezinnen en die de plaatselijke secundaire scholen bezoeken. Zowel voor de klasgenoten als voor de leerkrachten blijkt dit een leerrijke ervaring te zijn.

Geïnteresseerden kunnen meer informatie krijgen tijdens de voorlichtingsnamiddag op **23 november 1991**, in Centrum 't Spieken, Hanegraefstraat 5, Antwerpen (Linkeroever), om 14.00 uur.

Domein Kelchterhoef

Kelchterhoefstraat 9

B-3530 Houthalen-Helchteren

Wij openen ons nieuw rekreatiepark in april 1992

Inlichtingen: 011/38.32.33